

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΟΥΝΕΛΑΣ «Ένα σύγχρονο βλέμμα στην παράδοση του Άθω.» Εδώ και 20 χρόνια ο Μάρκος Καμπάνης απεικονίζει με διάφορα υλικά το Άγιον Όρος. «Η Καθημερινή», 24 Ιανουαρίου 2010.

Πώς μπορείς να αναπαραστήσεις έναν ιερό τόπο; Ο Μάρκος Καμπάνης το επιχειρεί για το Άγιον Όρος, που άρχισε να το επισκέπτεται το 1990. Περιδιαβάζοντας κατέγραψε με το νου και το μάτι του την περιρρέουσα πραγματικότητα. Ωστόσο, ο Καμπάνης δεν έφτασε εκεί όπως ένας οποιοσδήποτε επισκέπτης ή προσκυνητής. Ήταν φορέας μιας ζωγραφικής ματιάς, σπουδαγμένος σε σχολές του εξωτερικού και ασκημένος ήδη στον νεορεαλισμό, στην τοπιογραφία και στις νεκρές φύσεις. Η τέχνη, όπως και να 'ναι, μας ωθεί έξω από συμβατικούς δρόμους και στερεότυπους τρόπους ζωής. Η αναζήτησή του τον έφερε στο Όρος επηρεασμένος καθώς ήταν από τον Σπύρο Παπαλουκά, που αγαπούσε και που είχε κάνει κι εκείνος το ταξίδι ύστερα από την καταστροφή των έργων του στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Ο Μάρκος Καμπάνης επιμελήθηκε τη θαυμάσια έκδοση της αγιορείτικης περιόδου του Παπαλουκά, που εκδόθηκε το 2003 και στο προλόγισμά του μιλούσε για «μια όραση του (μοναστικού) τοπίου με βαθιά μεν πνευματικότητα, που όχι μόνο ξεφεύγει εντελώς από την εύκολη λύση της βυζαντινίζουσας τεχνοτροπίας... αλλά και συνδέει τους δύο δρόμους, το βυζαντινό και τα ρεύματα της σύγχρονης ζωγραφικής με τρόπο δημιουργικό και κυρίως απολύτως φυσικό». Να λοιπόν που τραβώντας ανάλογο δρόμο, ακολούθησε και αναβίωσε την αγιορείτικη χαρακτηριστική παράδοση που παρήγαγαν τα εργαστήρια του Όρους, τα λεγόμενα «σταμπαδούρικα» (από την ιταλική λέξη «στάμπα» = τύπωμα). Ανατύπωσε πολλές χαλκογραφίες μοναστηριών και προχώρησε στα δικά του χαρακτηριστικά. Μάλιστα, έφτιαξε εργαστήριο και στην Αθήνα το '97, δημιουργώντας τα πρώτα δικά του έργα με την τεχνική της χαλκογραφίας. Ανάμεσα '96 και '98, σχεδίασε και σκάλισε στο λινόλαιο 32 έργα με θέματα τους πύργους αγιορείτικων μονών. Τους αποδίδει αφαιρετικά αλλά και αδρά, με τρόπο που αναδεικνύει τέλεια ορισμένες γραμμικές λεπτομέρειες που σφραγίζουν το χαρακτηριστικό με ξεχωριστή απλότητα και κατάνυξη. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι μια τέτοια δουλειά απαιτεί προϋποθέσεις: συγκέντρωση, έσωθεν ησυχία, σχεδιαστική ικανότητα, περισυλλογή, εγρήγορση, ευχέρεια στη χρήση υλικών και εργαλείων. Πολλές φορές μια τέμπερα ή ένα απλό χαρακτηριστικό απαιτεί πολύ μεγαλύτερη προσήλωση και δεινότητα στη ζωγραφική παρά ένας συνθετικός πίνακας. Ακολούθησαν τρία λευκώματα με θέματα από τη Βατοπεδινή Σκήτη του Αγίου Ανδρέα και της Μονής Ιβήρων, ενώ το 2001 εξέθεσε τη δουλειά του στην Ουρανούπολη. Αλλά ο Καμπάνης δεν έμεινε στα χαρακτηριστικά. Ζωγράφησε με διαφορετικά υλικά: ακρυλικά, τέμπερες, κάρβουνο, παστέλ, μολύβι κ. ά. τα μέρη που περπάτησε, τις γωνιές που συνάντησε, τα οικήματα, τις σκήτες, τα κελιά, τους κήπους, τα κονάκια. Όλο του το έργο το κατοικεί μια ιερή σιγή, μια ησυχία από την οποία φαίνεται να έχει εμποτιστεί ο ίδιος, καθώς μεταφέρει την αίσθηση που τον περιέβαλλε και όχι μόνο τα σχήματα και τα χρώματα. Η ζωγραφική του δεν φτάνει στις αφαιρέσεις του Παπαλουκά, στην παντοδυναμία του χρώματος, αν όχι και σε ένα είδος εξαύλωσης στο φως. Κάτι τον συγκρατεί, κάτι του επιβάλλει να εναρμονίσει πλήρως το παραδοσιακό με το σύγχρονο, χωρίς προ πάντων να αλλοιώσει την πνευματική αίσθηση. Ίσως το μυστικό είναι η μεγαλύτερη ταπείνωση μπροστά στο πράγμα, μια μυστικότερη συνάντηση. Την βλέπω να αποτυπώνεται και στα έργα σε τίντα ή παστέλ (όπου το σχέδιο αναδεικνύεται σε όλο του το μεγαλείο) που θαρρείς ότι τα κατοικεί ένα εσωτερικό φως. Το

φως, ωστόσο, δεν έχει κανένα μυστικισμό: διακρίνεις και την παραμικρή λεπτομέρεια του φύλλου και καθώς σχεδιάζει χωρίς προοπτική μοιάζουν να πέφτουν πάνω σου τα δέντρα, οι φράχτες, οι πόρτες, έχεις εκεί μπροστά σου τα πράγματα τα ίδια.